

เรื่อง : การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร
ผู้วิจัย : นางสาววรพรรณ ศิลาทรินทร์
ประธานที่ปรึกษา : ดร.พรเทพ พิมลเสถียร
กรรมการที่ปรึกษา : ดร.สิริรัตน์ แสนรงค์
: ผศ.สุรัตน์ ผลนารักษ์
ประเภทสารนิพนธ์ : วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่บึงสีไฟ ในช่วงปี พ.ศ. 2496, 2517, 2535, 2538 และ 2545 ศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่บึงสีไฟ ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545 พร้อมทั้งศึกษาสาเหตุ ลักษณะและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ วิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากภาพถ่ายทางอากาศ ในช่วงปีพ.ศ. 2496, 2517, 2535, 2538 และ 2545 และวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร มีสาเหตุสำคัญ คือ การบุกรุกเข้าไปครอบครองและทำกินในพื้นที่ โดยจากประชาชนและหน่วยงานราชการ

ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่บึงสีไฟ ระหว่างปีพ.ศ. 2496 – 2545 ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด โดยสังเกตจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินประเภทพื้นที่ชุ่มน้ำไปเป็นพื้นที่นา พื้นที่เกษตร ที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา ศาสนสถาน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากได้มีการขยายตัวของชุมชนเมืองมาสู่ชุมชนชนบท

จากการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ที่ดินพื้นที่บึงสีไฟ ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545 พบว่าประเภทของการใช้ที่ดิน จำแนกได้ 11 ประเภท คือ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่น้ำท่วมถึง พื้นที่นา พื้นที่นาบัว สวนสาธารณะ สิ่งปลูกสร้าง ที่อยู่อาศัย โรงเรียน ศาสนสถาน สถานที่ราชการ สนามโดร์ฟกอล์ฟและโรงแรม ปรากฏว่า การใช้ที่ดินทั้ง 11 ประเภทมีการใช้ที่ดินที่แตกต่างกันไป โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2538 การใช้ที่ดินประเภทสวนสาธารณะเพิ่มขึ้น 50 ไร่ และการใช้ที่ดินภายนอกพื้นที่บึงสีไฟที่เพิ่มขึ้นคือ ที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น 201.41 ไร่ ส่วนการใช้ที่ดินภายในพื้นที่บึงสีไฟที่ลดลง ระหว่าง

ปี พ.ศ. 2535 – 2538 คือ บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่นา ลดลง 235.88, 221.88 ไร่ ส่วนการใช้ที่ดินภายในพื้นที่บึงสีไฟ ลดลง ระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2545 คือ พื้นที่ชุ่มน้ำและพื้นที่นา เพิ่มขึ้น 207.38 และ 1,130.68 ไร่ และลดลงคือ พื้นที่น้ำท่วมถึง และพื้นที่นาบัว 153.78 และ 1,252.15 ไร่ การใช้ที่ดินระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545 การใช้ที่ดินพื้นที่นาและนาบัวลดลง 292.89 และ 1,355.79 ไร่

สำหรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่บึงสีไฟ พบว่า ผลกระทบทางกายภาพ มีผลมาจากการทับถมของตะกอนดินและซากสัตว์และวัชพืช รวมทั้งจากพืชพันธุ์ไม้น้ำ การสร้างถนนล้อมรอบบึง ก่อให้เกิดการตื่นเขินของพื้นที่ ทำให้ขนาดและพื้นที่บึงสีไฟลดลง ส่วนผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดการขัดแย้งพิพาท มีการต่อต้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้ถูกจับและดำเนินคดี ส่งผลกระทบต่อครอบครัว และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพของน้ำในบึงสีไฟ คุณภาพของดิน ระบบนิเวศภายในบึงสีไฟ และปริมาณขยะเพิ่มขึ้น

Title : THE CHANGE OF LAND USING AREA IN BUENG SI FAI
IN PHICHIT PROVINCE

Author : Miss.Worapan Silatharin

Advisor : Dr.Porntep Pimonsatian
: Dr.Sirirat Sanyong
: Asst.prof.Surat Polnaruck

Type of Degree : Master of Science Program in Natural Resources and
Environmental Management (M.S. in Natural Resources and
Environmental Management), Naresuan University, 2005

Abstract

The research attempts to investigate the transformation of land using in Bueng Si Fai area in 1953, 1974, 1992, 1995 and 2002, the land use resulting compares between 1992 – 2002 and the causes, characteristics and impact of change. The analysis is divided into three parts : first is the analysis of causes the land use change area in Bueng Si Fai from interview ; second, the analysis of characteristics the land use change area in Bueng Si Fai from Arial photo in 1953, 1974, 1992, 1995 and 2002 ; and third, the analysis of impact the land use change from interview. Results are Presented in Percentages.

The Result of research we found that:

The causes of change land using area in Bueng Si Fai such as the Penetration and we get benefit in area from people and Government Organization.

The characteristics of change land using area in Bueng Si Fai between 1953 – 2002. By the change of land using from Wetland to Paddy Fields, Lotus gradan, Parks, Residential areas, School areas, Religions areas, Institutional land and Drive goft.

It was found that these was slightly change land use pattern in 1992 – 1995. To notice clearly that : Parks areas and residential area increased at the rate of 50 and 201.41 field and reduced areas from 1992 – 2002 from Wetland and Paddy Fields reduce 235.88, 221.88 field.

It was found that these was slightly change land use pattern in 1995 – 2002. To notice clearly that : Wetland and Paddy Fields increased at the rate of 207.38 and 1,130.68 field and reduced areas from 1995 – 2002 from Flood area and Lotus gradan 292.89 and 1,355.79 field

It was found that these was slightly change land use pattern in 1992 – 2002. To notice clearly that : Paddy Fields and Lotus gradan reduced at the rate of 292.89 and 1,355.79 field

It was found that impact the land use change from Environmental Impact